

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
21.1.2026

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS VUODELTA 2025 MAKSETTAVASTA TUOTANTOSIDONNAISESTA TULOTUESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 7 JA 11 §:N MUUTTAMISESTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin kokonaan rahoittamasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus, 32-35 artikloissa. Suunnitelma-asetuksen 33 artiklan mukaan tuotantosidonnaista tulotukea voidaan myöntää tietyillä aloilla ja tiettyihin tuotantoihin tai tiettyihin niihin sisältyviin maatalouden muotoihin, jos ne ovat tärkeitä sosioekonomisista tai ympäristöön liittyvistä syistä.

Suunnitelma-asetuksen 101 artiklan 3 kohdan a alakohdan perusteella jäsenvaltio voi käyttää suorien tukien, mukaan lukien tuotantosidonnaiset suorat tuet, muodossa olevia interventioita koskevia määrärahoja muihin interventioihin suorien tukien muodossa ilman, että jäsenvaltio muuttaa 119 artiklan mukaisesti YMP:n strategiasuunnitelmaansa. Suunnitelma-asetuksen 102 artiklan 2 kohdan perusteella jäsenvaltio voi vahvistaa YMP:n strategiasuunnitelmassaan (CAP-suunnitelma) kullekin suorien tukien toimenpiteelle suunnitellun yksikkötukitason lisäksi minimi- ja maksimiyksikkötukitason. Mainittujen säännösten perusteella jäsenvaltio voi muuttaa CAP-suunnitelmassa mainittuja tukijärjestelmäkohtaisia enimmäismääriä ja yksikkötukien tasoja, mikä on tietyissä tilanteissa tarpeen, jotta EU-määrärahoja ei jäisi käyttämättä. Suomi on sisällyttänyt kyseisen toimintamahdollisuuden CAP-suunnitelmaansa, minkä perusteella nyt esitettävät muutokset ovat tehtävissä.

Kansallisesti tuotantosidonnaisesta tulotuesta säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin tuotantosidonnaisesta tulotuesta lain 15 §:n 5 momentin, 16 §:n 4 momentin ja 17 §:n 2 momentin perusteella. Edellä mainittujen säännösten perusteella on annettu valtioneuvoston asetus vuodelta 2025 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta (1058/2024).

Vuodelta 2025 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Asetuksella ehdotetaan tarkennettavaksi vuodelta 2025 maksettavien emo- ja lypsylehmäpalkkioiden sekä ulkosaariston nautapalkkion yksikkökohtaisia määriä ensimmäisessä maksuerässä palkkioihin käytettävissä oleva määräraha huomioon ottaen. Palkkioiden yksikkökohtaisia määriä tarkennettaisiin vuoden 2025 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella.

Palkkiot on tarkoitus maksaa helmikuussa 2026. Vuodelta 2025 maksettavista emo- ja lypsylehmäpalkkioista sekä ulkosaariston nautapalkkiosta on tarkoitus maksaa ensimmäisessä maksuerässä noin 70 prosenttia.

Tuotantosidonnaisen tulotuen palkkiokohtaisia enimmäismääriä ja palkkioiden yksikkökohtaisia määriä voidaan muuttaa vielä palkkioiden toisen maksuerän yhteydessä, jos se on tarpeen EU-määrärahojen tarkemman ja tarkoituksenmukaisen kohdentamisen takia.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Evijärven Peruna Oy:ltä, Finnamyl Oy:ltä, Elintarviketeollisuusliitto ry:ltä, Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppiaiden liitto ry:ltä, Kauppapuutarhaliitto ry:ltä, Pihvikarjaliitto ry:ltä, Suomen Lammasyhdistys ry:ltä, Suomen Vuohiyhdistys ry:ltä, Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto ry:ltä, Suomen Teurastamoyrittäjät ry:ltä, Lihakeskusliitto ry:ltä ja Sucros Oy:ltä.

3. Pykäläkohtaiset perustelut

7 § 1 mom.

Asetuksen 7 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että emo- ja lypsylehmäpalkkion tukitasoja ensimmäisessä maksuerässä tarkennettaisiin. Valtioneuvoston asetuksella (1058/2024) säädetty tukitasot olivat arvioita, joita nyt ehdotetaan vielä tarkennettavaksi vuoden 2025 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella ennen emo- ja lypsylehmäpalkkion ensimmäisen erän maksamista. Tarkennuksessa otettaisiin huomioon se eläinmäärä, josta palkkiota on vuonna 2025 haettu, mahdolliset valvonnasta aiheutuneet muutokset kyseiseen eläinmäärään ja muut valvonnan seuraamukset. Vuodelta 2025 maksettavan lypsylehmäpalkkion ensimmäinen maksuerä on tarkoitus maksaa helmikuussa 2026.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella emo- ja lypsylehmäpalkkion eläinkohtaista määrää ehdotetaan muutettavaksi. Emo- ja lypsylehmäpalkkiota ehdotetaan korotettavaksi Manner-Suomen tukialueella AB 30 euroa eläintä kohden. Emo- ja lypsylehmäpalkkiota ehdotetaan maksettavaksi Manner-Suomen tukialueella AB enintään 700 euroa eläintä kohden. Emo- ja lypsylehmäpalkkiota ehdotetaan korotettavaksi Manner-Ahvenanmaalla 40 euroa eläintä kohden. Emo- ja lypsylehmäpalkkiota ehdotetaan maksettavaksi Manner-Ahvenanmaalla enintään 840 euroa eläintä kohden.

11 § 1 mom.

Asetuksen 11 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkosaariston nautapalkkion tukitasoja ensimmäisessä maksuerässä tarkennettaisiin. Valtioneuvoston asetuksella (1058/2024) säädetty tukitasot olivat arvioita, joita nyt ehdotetaan vielä tarkennettavaksi vuoden 2025 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella ennen ulkosaariston nautapalkkion ensimmäisen erän maksamista. Tarkennuksessa otettaisiin huomioon se eläinmäärä, josta palkkiota on vuonna 2025 haettu, mahdolliset valvonnasta aiheutuneet muutokset kyseiseen eläinmäärään ja muut valvonnan seuraamukset. Vuodelta 2025 maksettavan ulkosaariston nautapalkkion ensimmäinen maksuerä on tarkoitus maksaa helmikuussa 2026.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella ulkosaariston nautapalkkion eläin kohtaista määrää ehdotetaan muutettavaksi. Ulkosaariston nautapalkkiota ehdotetaan korotettavaksi 50 euroa eläintä kohden. Ulkosaariston nautapalkkiota ehdotetaan maksettavaksi tukialueen AB ulkosaaristossa enintään 1300 euroa eläintä kohden.

4. Taloudelliset vaikutukset

Tuotantosidonnainen tulotuki on kokonaan Euroopan unionin rahoittamaa tukea. Emo- ja lypsylehmäpalkkio, sonnipalkkio ja ulkosaariston nautapalkkio maksetaan vuoden 2026 valtion talousarvion momentilta 30.20.41 (EU-tulotuki ja EU-markkinatuki). Vuoden 2026 valtion talousarvion mukaan kyseisen momentin määräraha on 526,200 miljoonaa euroa. Momentin määrärahasta käytetään nautaeläinpalkkioiden ensimmäisessä maksuerässä vuoden 2025 emo- ja lypsylehmäpalkkiota varten enintään noin 31,0 miljoonaa euroa, vuoden 2025 sonnipalkkiota varten enintään noin 21,9 miljoonaa euroa ja vuoden 2025 ulkosaariston nautapalkkiota varten enintään noin 1,4 miljoonaa euroa eli yhteensä noin 54,3 miljoonaa euroa. Vastaavat Euroopan unionilta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

Koska hyväksyttävien tukihakemusten perusteella Manner-Suomen AB-tukialueen emo- ja lypsylehmäpalkkion määrä valtioneuvoston asetuksen (1058/2024) palkkiotasolla alittaisi palkkioon käytettävissä olevan 42,9 miljoonan euron enimmäismäärän, palkkiota ehdotetaan korotettavaksi. Palkkiota korottamalla pyritään mahdollistamaan se, että palkkioon käytettävissä oleva osuus valtion talousarvion momentin 30.20.41 määrärahasta tulee käytetyksi enimmäismäärän mukaisesti. Jos palkkiota ei korotettaisi, palkkioon käytettävissä olevasta enimmäismäärästä jäisi käyttämättä noin 2,39 miljoonaa euroa.

Koska hyväksyttävien tukihakemusten perusteella Manner-Ahvenanmaan emo- ja lypsylehmäpalkkion määrä valtioneuvoston asetuksen (1058/2024) palkkiotasolla alittaisi palkkioon käytettävissä olevan 2,0 miljoonan euron enimmäismäärän, palkkiota ehdotetaan korotettavaksi. Palkkiota korottamalla pyritään mahdollistamaan se, että palkkioon käytettävissä oleva osuus valtion talousarvion momentin 30.20.41 määrärahasta tulee käytetyksi enimmäismäärän mukaisesti. Jos palkkiota ei korotettaisi, palkkioon käytettävissä olevasta enimmäismäärästä jäisi käyttämättä noin 0,20 miljoonaa euroa.

Koska hyväksyttävien tukihakemusten perusteella AB-tukialueen ulkosaariston nautapalkkion määrä valtioneuvoston asetuksen (1058/2024) palkkiotasolla alittaisi palkkioon käytettävissä olevan 2,2 miljoonan euron enimmäismäärän, palkkiota ehdotetaan korotettavaksi. Palkkiota korottamalla pyritään mahdollistamaan se, että palkkioon käytettävissä oleva osuus valtion talousarvion momentin 30.20.41 määrärahasta tulee käytetyksi enimmäismäärän mukaisesti. Jos palkkiota ei korotettaisi, palkkioon käytettävissä olevasta enimmäismäärästä jäisi käyttämättä noin 0,29 miljoonaa euroa.

	Nykyinen palkkio euroa/eläin	Ehdotettu palkkio euroa/eläin	Muutos euroa/eläin	Muutos prosenttia	Alkuperäinen enimmäismäärä milj. euroa	Enimmäismäärä ylittyisi tai alittuisi (-) ellei muutettaisi (milj. euroa)
Emo- ja lypsylehmäpalkkio (Manner AB-tukialue)	670	700	30	4 %	42,9	-2,39
Emo- ja lypsylehmäpalkkio (Manner-Ahvenanmaa)	800	840	40	5 %	2,0	-0,2
Nautapalkkio (AB-alueen ulkosaaristo)	1250	1300	50	4 %	2,2	-0,29

5. Lausuntopalaute

Asetusehdotus oli lausuntokierroksella noin neljä viikkoa (15.12.2025-9.1.2026). Lausuntoaikaa oli vain noin neljä viikkoa, jotta tuen maksu voidaan toteuttaa suunnitellussa aikataulussa. Lisäksi asetuseräluonnos on ollut esillä maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla. Lausuntopalvelua ei ole käytetty, koska asetusehdotus koskee vain hyvin rajattua tuensaajajoukkoa.

Asetuksesta annettiin kolme lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö ja Ruokavirasto, joilla ei ollut lausuttavaa asetuksesta.

6. Laintarkastus

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian kiireellisyyden vuoksi.

7. Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 2.2.2026.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vuodelta 2025 maksettavasta tuotantosidonnaisesta tulotuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 ja 11 §:n muuttamisesta.